

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

นักศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ศึกษาภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ มักจะประสบปัญหาเดียวกันคือ เมื่ออ่านข้อความทางวิชาชีพของตนแล้ว ไม่สามารถเข้าใจความหมายทั้งตอนใด ทั้งที่สามารถเข้าใจศัพท์ทุกคำในแต่ละประโยค และ/หรือเข้าใจทุกประโยคในบทความตอนนั้น เซลิงเกอร์, อาร์.เอ็ม. ทอด ทริมเบิล และหลุยส์ ทริมเบิล (Selinker, R.M. Todd Trimble, and Louis Trimble) ซึ่งสอนนักศึกษาต่างชาติที่กำลังศึกษาด้านเทคนิคและวิทยาศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยวอชิงตันในช่วงทศวรรษนี้ ได้ตั้งข้อสังเกตว่า นักศึกษาของตนทั้งที่มีความรู้ภาษาอังกฤษในระดับสูง พูดภาษาอังกฤษได้ดี สามารถอ่านหนังสือที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพของตนได้เข้าใจ แต่เมื่ออ่านหนังสือในวิชาชีพกลับมีปัญหาดังกล่าว ทั้งสามได้ตั้งสมมุติฐานว่า น่าจะเป็นเพราะนักศึกษาไม่เข้าใจว่า ข้อความนั้น ๆ มีหน้าที่ในการสื่อความหมายเช่นไร และไม่เข้าใจความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันอยู่ระหว่างองค์ประกอบทั้งสามของภาษาอังกฤษเทคนิคซึ่งได้แก่

๑. ความหมายทั่ว ๆ ไป ที่เข้าใจกันในการสื่อสารระหว่างผู้ส่งและผู้รับข่าว

(general presupposition notions)

๒. ความคิดในการสื่อความหมาย (.rhetorical notions)

๓. รูปแบบไวยากรณ์ซึ่งเป็นโครงสร้างผิว (surface grammatical forms)

---

^๑Larry Selinker, R.M. Todd Trimble, and Louis Trimble, "On Heading English for Science and Technology: Presuppositional Rhetorical Information in the Discourse," in Teaching English for Science and Technology, ed. Jack C. Richards (Singapore: Singapore University Press, 1976), pp. 37 - 38.

ปัญหาดังกล่าวเป็นที่สนใจแก่นักสังคมภาษาศาสตร์ซึ่งเป็นผู้วางทฤษฎีและหาข้อมูลเกี่ยวกับภาษา และนักการศึกษาซึ่งต้องการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาให้โดยล ไครเพอร์^๑ (Criper) ได้กล่าวถึงตัวประกอบ ๗ ชนิดที่เกี่ยวข้องของการพูด (Speech Event) คือ ผู้ส่งข่าว (addresser) ผู้รับข่าว (addressee) รูปแบบของข่าว (message form) อากาศที่ส่งข่าว (channel เช่น การพูด การแสดงท่าทาง การเขียน) ฉาก (setting) เรื่อง (Topic) รหัส (Code เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส)

นอกจากนี้ไครเพอร์^๒ (Criper) ยังได้กล่าวว่ารูปแบบของภาษาจะแตกต่างกันไปตามบุคคลและโอกาสที่ใช้ภาษานั้น ภาษาที่ใช้ในการโฆษณาทางโทรทัศน์ก็ย่อมต่างจากภาษาที่ใช้ในสุนทรพจน์ เครื่องหมายที่จะบอกให้รู้ว่ามีการใช้ภาษาอย่างไร จะดูได้จากคำศัพท์และไวยากรณ์ เช่นในภาษาอังกฤษเทคนิค รูปที่มีความถี่ในการปรากฏสูง มักได้แก่ กริยากรรมวาจก และที่มีความถี่ในการปรากฏต่ำ มักได้แก่ สรรพนาม เช่น I, you, he และ she

ชิว^๓ (Chiu) เป็นอีกผู้หนึ่งที่สนใจ "ภาษาเฉพาะแบบ" (registers) ซึ่งปรากฏอยู่ในกรอบของภาษาอังกฤษ และพยายามแยกแยะให้เห็นว่าภาษาอังกฤษ มีลักษณะแตกต่างไปตามผู้ใช้ (user) ซึ่งอาจจะเรียกว่าเป็นภาษาของชนแต่ละกลุ่ม (dialect) และแตกต่างกันตามหน้าที่ภาษาถูกใช้ (use) ซึ่งอาจจะเรียกว่าเป็นภาษาเฉพาะแบบ เช่นภาษาอังกฤษเทคนิค

^๑ Clive Criper, "Linguistics, Sociolinguistics and Current Trends in Communications-Based Syllabuses," in Curriculum Development and Syllabus Design for English Teaching, ed. Geoffrey H. Wilson (Singapore: Singapore University Press, 1976), p. 82

^๒ Ibid., p. 84.

^๓ Rosaline K. Chiu, "Measuring Register Characteristics. A Prerequisite for Preparing Advanced Level TESOL Programs," paper presented at the TESOL Convention, [n.p.], March 1971. (Mimeographed.)

สำหรับการจัดโปรแกรมการสอนภาษาอังกฤษเทคนิค ซึ่งเป็นการสอนภาษาอังกฤษ
แขนงหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะนั้น ได้มีการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะช่วยให้
การเรียนการสอนประสบผล องค์ประกอบดังกล่าวได้แก่

๑. ลักษณะผู้เรียน

ผู้เรียน EST นั้นมีพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาแล้ว จากการ
เรียนต่อภาษาแม่ ดังนั้นจึงมีจุดมุ่งหมายในการเรียนภาษาเพื่อใช้สื่อสารสิ่งที่มีความรู้อยู่แล้ว
แมคคาย^๑ (Mackay) ให้ความเห็นไว้ว่า ผู้ที่เรียน EST นั้น มีจุดมุ่งหมายด้านวิชาการ
หรืองานอาชีพในสาขาวิชาเฉพาะ ดังนั้นจึงควรสอน EST ในระดับที่สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา

เมานท์ฟอร์ด^๒ (Mountford) พูดถึง EST ว่ามีลักษณะสำคัญ ๒ ประการ คือ
ประการแรก ผู้เรียนเป็นผู้ใหญ่หรืออย่างน้อยก็เป็นนักเรียนที่ผ่านการเรียนในระดับมัธยมศึกษา
มาแล้ว ประการที่สอง EST มีบทบาทที่จะให้บริการโดยคำนึงถึงอาชีพหรือการศึกษาทาง
วิชาการระดับสูง นั่นคือ ผู้เรียนต้องการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิชา
เฉพาะ หรือเป็นเครื่องมือแสดงบทบาทในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

✓ เคนส์ดเนอร์^๓ (Dresdner) กล่าวถึงผู้เรียน ESP ว่า ต้องรู้ภาษาอังกฤษทั่ว
ไป เป็นพื้นฐานมาก่อน แล้วจึงมามุ่งเรียนวัสดุที่ใช้สำหรับ ESP โดยในขั้นนี้จะต้องเลือก
สนใจลักษณะทางภาษาหลายด้านเพราะมีเวลาเรียนจำกัด

^๑ Ronald Mackay and Alan Mountford, "Reading for Information,"
in Insights and Approaches, eds. Edward M. Anthony and Jack C. Richards
(Singapore: Singapore University Press, 1976), p. I-59,

^๒ Alan Mountford, "Discourse Analysis and the Simplification of
Reading Materials for English for Special Purposes" (Master's thesis,
Department of Linguistics, Edinburgh University, 1975), p. 188.

^๓ Mauricio Pilleux Dresdner, "Teaching Scientific English," in
The Art of TESOL, Selected Articles from the English Teaching Forum,
Part Two (Washington, D.C., 1975), pp. 243 - 244.

✓ สมิทธีส์ (Smithies) ก็ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษในระดับ
 อุดมศึกษาว่า นักศึกษาระดับนี้เคยเรียนภาษาอังกฤษมาแล้ว ๓ - ๘ ปี ถ้าจะสอนแบบเดิม
 อีกก็ทำให้เบื่อหน่าย แต่ถ้าวัดสอนโดยทำให้เนื้อหาของโปรแกรมสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่
 เรียน คือสอนให้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการอ่านตำราในสาขาวิชาได้เองแล้ว ผู้
 เรียนก็จะสามารถนำภาษาไปใช้ได้อย่างแท้จริง

๒. ทักษะที่สำคัญ

ประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศนั้น มีโอกาสในการใช้ภาษา
 อังกฤษจำกัดมากในชีวิตประจำวัน ภาษาอังกฤษจึงเป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้แสวงหาความรู้
 เพิ่มเติมในวิชาชีพหรือในการศึกษาขั้นสูงต่อไป ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเทคนิค
 นั้น สมิทธีส์^๑ (Smithies) กล่าวว่า ผู้สอนควรเน้นทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจมากที่สุด
 สำหรับทักษะการเขียนและฟัง - พูด นั้น ไม่จำเป็นนัก เพราะแทบไม่มีโอกาสได้
 ใช้ แต่ครูก็สามารถใช้วิธีสอนแบบฟัง - พูด ในการสอนอ่านเอาความได้ เพื่อกระตุ้นให้
 ผู้เรียนเกิดความสนใจ สำหรับเรื่องโครงสร้างทางภษานั้น แม้ผู้เรียนจะเคยเรียนมา
 แล้วอย่างไรใคร่โดยฉลนั้ ก็ไม่จำเป็นตองนำมาสอนใหม่เป็นเรื่อง ๆ ผู้สอนควรสอนโดย
 ทางอ้อมภายในเนื้อเรื่องของบทอาานนั้น ๆ

แมลล์ค็อก (Blackie) พูดถึงทักษะ ฟัง-พูด ว่า แมจะจำเป็นใน EST แต่ก็ควร
 เน้นความต้องการเฉพาะของผู้เรียนมากกว่า โดยที่งานของผู้เรียนจะมุ่งไปทางการอ่าน
 ตำรา การสอนจึงควรเน้นทานการอ่านเอาเรื่อง

^๑Michael Smithies, "Weighting the Four Skills in A Tertiary
 EST Programme," in Teaching English for Science and Technology, ed.
 Jack C. Richards (Singapore: Singapore University Press, 1976), p.129.

^๒Ibid., p. 130.

^๓David J.J.S. Blackie, " 'Service English' for Students of
 Science and Technology, " English Teaching Forum 14(April 1976): 24.

นะบาบาน^๑ (Nababan) ได้กล่าวถึงโปรแกรมการสอน EST ในประเทศอินโดเนเซียว่า ทักษะความเข้าใจในการอ่านเท่านั้นที่เป็นแกนของโปรแกรม

ทิลเดน^๒ (Tilden) ซึ่งเป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาอังกฤษในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ก็ย่ำว่าทักษะที่ควรฝึกให้มากสำหรับนักศึกษาไทยคือ ทักษะการอ่านเอาเรื่อง เพราะจำเป็นในการศึกษาชั้นสูงต่อไป

โอเวนส์^๓ (Owens) ก็ให้ความเห็นด้านการสอนภาษาอังกฤษเทคนิคสำหรับนักศึกษาไทยไว้เช่นเดียวกันว่า นักศึกษาต้องอ่านตำราเพื่อให้เข้าใจความหมายอย่างรวดเร็ว และถูกต้องมากกว่ามีความจำเป็นด้านการพูดและเขียน ในฐานะที่จะเป็นนักวิทยาศาสตร์หรือช่าง ความต้องการที่สำคัญก็คือ ต้องมีทักษะการอ่าน เพื่อเข้าใจความคิดรวบยอดในคำวิชาชีพ เช่น สมมติฐาน เหตุผล การจัดหมวดหมู่ กระบวนการ ฯลฯ

ดังนั้น เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของ EST จึงเห็นได้ว่า ทักษะการอ่านจับใจความเป็นทักษะที่สำคัญและเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุด

---

^๑ P.W.J. Nababan, "Objectives and the Syllabus of a Foreign Language Reading Course: ELT in Higher Education in Indonesia," RELIC Journal 7(June 1976): 5.

^๒ H. Harvey Tilden, "J.R. Ewer and G. Latorre: A Course in Basic Scientific English," in Bulletin of the English Language Centre 2(Bangkok: Prachandra Press, 1970), pp. 125 - 140.

^๓ Jerry Owens, "Scientific English: Some Factors in Material Preparation," Pasaa 5(November 1975): 25.

๓. เนื้อหาวิชา

บรูคส์^๑ (Brookes) ให้ความเห็นในคานเนื้อหาวิชาว่า ผู้สอนภาษาอังกฤษจะคงตระหนักว่า ผู้เรียนสนใจแต่สาขาวิชาของตน ดังนั้น ในการสอนจึงควรใช้เนื้อหาวิชาที่มีความสัมพันธ์กับความสนใจของผู้เรียน

โคลส^๒ (Close) ก็เช่นกัน มีความเห็นว่า การจัดเนื้อหาวิชาที่มีส่วนสัมพันธ์กับความสนใจของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะถ้าผู้เรียนเป็นนักศึกษาต่างชาติ ผู้เรียนมีระแภที่มักสนใจเฉพาะวิชาเอกของตน จะสนใจภาษาอังกฤษก็เฉพาะแต่ที่สามารถจะนำไปใช้ประโยชน์ได้ในวิชาเอกของตนเท่านั้น และจะไม่สนใจภาษาอังกฤษทั่วไป

๔. แบบเรียน

พิตแมน^๓ (Pittman) ได้พูดถึงแบบเรียนอังกฤษเทคนิคว่า ควรเกี่ยวกับวิธีและกระบวนการ ๔ หมวดคือ การบรรยายและคำจำกัดความ การวัดคำนวณ ดิกรหรือสัดส่วน พินนาการและกระบวนการ ซึ่งทั้ง ๔ หมวด นี้จะเกี่ยวกับความคิดวิเคราะห์ (analytic thought) ทั้งสิ้น

ติกคู^๔ (Tickoo) แบ่งประเภทของแบบเรียนในระยะ ๑๐ ปี ที่ผ่านมาเป็น ๔ แบบ คือ

^๑ B.C. Brookes, "Teaching English to Scientists and Engineers," in The Teaching of English, ed. B.C. Brookes (London: Oxford University Press, 1971), pp. 110 - 136.

^๒ R.A. Close, "The English We Use For Science," in ELT Documents 3 (London: English Teaching Information Centre, 1971), p. 8.

^๓ G.A. Pittman, "Trade and Technical English," in E.L.T. Selections 2, ed. W.R. Lee (London: Oxford University Press, 1967), pp. 217-218.

^๔ M.L. Tickoo, "Theories and Materials in EST: A View from Hyderabad," in Teaching English for Science and Technology, ed. Jack C. Richards (Singapore: Singapore University Press, 1976) pp. 98 - 116.

ก. แบบเรียนแบบผสม (Eclectic Materials or EMs) เป็นแบบเรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักงานเขียนทางวิทยาศาสตร์โดยให้บทอ่านเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว แต่ละบทมุ่งเฉพาะบางลักษณะของไวยากรณ์ จุดประสงค์ของแบบเรียนประเภทนี้คือ การเลือกลักษณะภาษาบางแง่ เช่น คัพท์ โครงสร้างหรือการใช้ และเพื่อให้ผู้เรียนสนใจเฉพาะแง่ที่ต้องการเน้น ก็จะมีแบบฝึกหัดคอนทายบทเพื่อทดสอบ หนังสือบางเล่มเช่น English Language Services' Electrical Engineering (1966), Brasnett's English for Engineers (1968) ให้แบบฝึกหัดคัดค้านศัพท์ บางเล่มก็วัดความเข้าใจในการอ่านและให้แบบฝึกหัดคอมเสริมเรื่องการใช้ภาษาและไวยากรณ์ เช่น Thornley's Scientific English Practice (1964) เป็นต้น

ข. แบบเรียนที่เน้นภาษาเฉพาะแบบ (Register-based Materials or RMs) เป็นแบบเรียนที่คิดว่าภาษามีลักษณะแตกต่างออกไปตามข้อความในสาขาวิชาต่าง ๆ ฉะนั้นการใช้ภาษาของสัมพันธ์กับบทบาทเฉพาะทางสังคมของผู้ใช้ อย่างไรก็ตาม หมายความว่าความต้องการทางอาชีพของผู้ใช้ภาษาจะถูกจำกัดให้ใช้ภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ แต่ผู้เรียนต่างชาติก็ต้องเรียนภาษาที่เป็นแกน (core language) ใหญ่ที่เสียก่อนแล้วจึงบวกลักษณะเฉพาะทางอาชีพเข้าไป

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๕ แฮร์เบอธ (Herbert) ไคเขียนแบบเรียน The Structure of Technical English โดยระบุว่าโครงสร้างและประโยคที่ใช้ฝึกหัดในหนังสือเล่มนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักศึกษาต่างชาติคุ้นเคยกับลักษณะการเขียนที่มักจะพบในงานเขียนทางวิทยาศาสตร์และเทคนิค หนังสือของแฮร์เบอธเน้นวิธีใช้ภาษา (Language usage) แต่ไม่ได้นิยามหน้าที่ในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายโดยได้ให้โครงสร้างหลายแบบที่ใช้สื่อความหมายเดียวกัน แต่ไม่ได้นิยามว่าโครงสร้างใดจะเหมาะสมกับสถานการณ์แบบใด อย่างไรก็ตาม แฮร์เบอธได้พยายามชี้ให้เห็นความสำคัญของศัพท์ประเภททั้งเทคนิค ซึ่งจะมีความหมายกว้างขวางและมักใช้เป็นสำนวนต่าง ๆ ที่มีความหมายต่างจากในภาษาอังกฤษทั่วไป เช่น work, load, force และศัพท์ที่ค่อนข้างเป็นทางการ แต่ก็ไม่ใช่เป็นศัพท์เทคนิคโดยเฉพาะ เช่น circulate, absorb, constituent ฯลฯ นอกจากนี้ยังได้พยายามบรรยายข้อความทางเทคนิคเป็นประโยค

มากกว่าจะใช้คำเดี่ยว ๆ ดังนั้น เมื่อดูในส่วนรวมหนังสือเล่มนี้ได้พยายามรวบรวมวิธีใช้ภาษาในคานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ค.ศ. ๑๙๖๕ อีเวอร์และลาตอร์ (Ewer and Latorre) ได้เขียนหนังสือเรื่อง A Course in Basic Scientific English ซึ่งเป็นหนังสือที่ใช้ภาษาเฉพาะแบบ (register) เป็นรากฐานในการเขียน ผู้เขียนได้วิเคราะห์สถิติความถี่ของกระสวนประโยค คำกรุยะ (function words) คำบอกเนื้อหา (content words) ในสิบสาขาวิชาใหญ่และสาขาวิชาย่อยทางแขนงวิทยาศาสตร์ แล้วเลือกส่วนหนึ่งมาเขียนในหนังสือนี้ โดยมีจุดมุ่งหมายจะให้ นักศึกษาวิทยาศาสตร์รู้ภาษาอังกฤษพื้นฐานที่จำเป็นในงานทางวิทยาศาสตร์ ผลงานของบุคคลทั้งสองจึงเป็นเพียงการแสดงตัวอย่างการนับความถี่ปรากฏของกระสวนประโยคและคำที่สำคัญของภาษาอังกฤษวิทยาศาสตร์ ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงเป็นเพียงรายชื่อกระสวนและคำที่นับได้ มากกว่าจะมีความหมายทางการเรียนการสอนตามหลักวิชาครู

ค. แบบเรียนที่เน้นทักษะ (Skills-based Materials or SMS) เป็นแบบเรียนที่เน้นโครงสร้างไวยากรณ์ที่สำคัญในภาษาอังกฤษวิทยาศาสตร์และมุ่งเฉพาะทักษะที่นักวิทยาศาสตร์ต้องการคือ ฟังและจับบันทึก อ่านและจับบันทึก และเขียน อย่างไรก็ตาม SMS ก็ยังฝึกไม่ได้ตรงจุดที่ต้องการเพราะไม่มีการฝึกตามความต้องการเฉพาะ ซึ่งเป็นในคานการใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์เฉพาะ ถ้าจะให้สมบูรณ์แล้ว ก็ควรรวมทักษะ เนื้อหา หน้าที่(การใช้) ทั้งสามอย่างเข้าด้วยกัน

ง. แบบเรียนที่เน้นการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย (Communicative-Competence Oriented Materials or CCMs) เป็นแบบเรียนที่เพิ่งปรากฏและคำเนินตามทฤษฎีล่าสุด ได้แกหนังสือชุด English in Focus (1973, 1974, 1975) ซึ่งแตกต่างจากแบบเรียนที่เคยมีมา กล่าวคือ ใช้การวิเคราะห์ข้อความ (discourse analysis) และมุ่งการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย หนังสือชุดนี้ประกอบด้วยบทอ่านคานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพื้นฐาน ซึ่งใช้ภาษาที่เขียนขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อเลี้ยงความซับซ้อนทางวากยสัมพันธ์ และเพื่อปูพื้นฐานลักษณะของภาษาในคานการสื่อความหมายเฉพาะ มีแบบฝึกหัดเกี่ยวกับความเข้าใจ ที่ช่วยให้ผู้เรียนโยงความเข้าใจคานข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์เข้ากับหน้าที่ของภาษา แบบฝึกหัดดังกล่าวเป็นความพยายามครั้งแรกในการ

นำมาใช้กับแบบเรียนภาษาอังกฤษเทคนิค เพื่อตั้งข่าวสารทางวิทยาศาสตร์และภาษา ซึ่งรวมอยู่ด้วยกันออกมา นอกจากนี้ แบบฝึกหัดก็ยังสอนกระบวนการต่าง ๆ ทางวิทยาศาสตร์ และเชื่อมโยงแต่ละกระบวนการให้สัมพันธ์กัน แบบฝึกหัดสำหรับหน่วยทางไวยากรณ์เชื่อมโยงกับวิทยาศาสตร์ที่ปฏิบัติจริง และสอนทักษะการเขียนเพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม แม้ว่าหนังสือชุดนี้ยังไม่สนองความต้องการใครครบทุกแง่ แต่ก็รวบรวมลักษณะหลายแบบในภาษากระบวนการและหน้าที่ทางวิทยาศาสตร์ และแสดงให้เห็นการนำทฤษฎีความสามารถในการสื่อความหมาย (communicative competence) มาปฏิบัติได้จริง ทิคคู (Tickoo) ไคเสนอแนะว่า ผู้วางหลักสูตรและผู้สอนภาษาอังกฤษควรจะใช้หนังสือชุดนี้เป็นหลักในการเรียนการสอน

English in Focus เป็นหนังสือชุด มี ๔ เล่ม คือ English in Mechanical Engineering (Glendinning, 1973), English in Physical Science (Alan and Widdowson, 1974), English in Workshop Practice (Mountford, 1975), English in Basic Medical Science (Maclean, 1975)

สำหรับ English in Workshop Practice นั้น ผู้เขียนระบุว่า สร้างขึ้นสำหรับนักศึกษาในวิทยาลัยเทคนิค ซึ่งต้องใช้ภาษาในการปฏิบัติงาน ไคท์ (Knight) วิจารณ์ว่า หนังสือนี้ช่วยเป็นสะพานเชื่อมการเรียนของนักศึกษาจากระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเนื้อหา มาสู่ระดับอุดมศึกษา ซึ่งเรียนภาษาอังกฤษเพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ นอกจากนี้ยังมีแนะกลวิธีสำหรับการอ่านแบบเรียนในสาขาวิชาช่างและนำผู้เรียนไปสู่การเขียนที่มีประสิทธิภาพ จึงเหมาะสำหรับผู้เรียนที่เป็นชาวต่างประเทศที่ต้องการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องแสวงหาความรู้จากการอ่านแบบเรียนที่ไม่อาจหาได้ในภาษาแม่ของตน

^๑ Ibid., p. 111.

^๒ R. A. Knight, " 'Reviews' English in Focus: English in Workshop Practice, " RELC Journal 7(June 1976): 89.

แอลเลนและวิดโดว์สัน (Allen and Widdowson) ซึ่งเป็นบรรณาธิการของหนังสือชุดนี้ได้อธิบายไว้ในบทนำของหนังสือชุดนี้ว่า ได้คัดเลือกหน่วยภาษาโดยวิธีมุ่งความสนใจไปที่จุด ๆ หนึ่ง (focus) ไม่ใช่โดยวิธีคัดเลือกสิ่งที่ไม่ต้องการทิ้ง ทำให้ภาษาที่นำมาเขียนในหนังสือชุดนี้มีลักษณะที่สื่อความหมายตามธรรมชาติ นอกจากนี้ก็มีโครงสร้างทางไวยากรณ์และศัพท์ โดยเรียงลำดับจากง่ายไปยาก เพราะฉิธรรมชาติของภาษา การโฟกัสจึงหมายถึงความสมดุลระหว่างความง่ายของเนื้อหาวิชาและความง่ายของภาษาที่ใช้สื่อความหมาย การใช้ภาษาและการสื่อความจะพิจารณาได้จากลักษณะของภาษาที่อยู่โดยรอบ นั่นคือ คำนี้ถึงภาษาในระดับข้อความเป็นสำคัญ

ลักษณะใหม่ที่ทำให้หนังสือชุดนี้แตกต่างจากหนังสืออื่น ๆ ก็คือ มิได้สร้างชั้นตามแนวทฤษฎีที่ยึดโครงสร้างเป็นหลัก (structural approach) เหมือนอย่างที่ยึดกันมาแต่ก่อน การเน้นโครงสร้างเป็นหลักนั้น คือการเสนอหน่วยทางภาษาแยกจากกันเป็นเรื่อง ๆ เช่น บุพบท สรรพนาม กริยา ฯลฯ ในลักษณะเช่นนี้ก็จะต้องจัดเรื่องอื่น ๆ ที่อาจปรากฏขึ้นพร้อม ๆ กันในสภาพการสื่อความหมายตามธรรมชาติออกไปเสีย แต่หนังสือชุดนี้ไม่ได้คัดเลือกหรือรูปทางภาษาใด ๆ ทั้ง แม้จะมุ่งฝึกเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ การฝึกนั้นจะกระทำไปโดยสัมพันธ์กับสิ่งอื่น ๆ ด้วย

ในการสัมมนาในระดับภูมิภาคเกี่ยวกับภาษาอังกฤษเทคนิคที่สิงคโปร์ ในปี ค.ศ. ๑๙๗๕ มูดี (Moody) ได้สรุปความเห็นของที่ประชุมเกี่ยวกับลักษณะของแบบเรียนภาษาอังกฤษเทคนิคไว้ดังนี้

๑. ควรมีการแสดงข้อมูลเป็นตาราง กราฟ แผนภูมิ สัญลักษณ์ ฯลฯ
๒. ควรมีแบบฝึกหัดเกี่ยวกับการอนุมาน (inference) เพราะมีบทบาทสำคัญในการฝึกทักษะการอ่าน

---

^๑ K.W. Moody, " A Report on Significant Features and Outcomes, " Report of the Regional Seminar on Curriculum Development and Syllabus Design for English Teaching with some Focus on the Needs in Science, Technology, and Commerce (Singapore: Regional English Language Centre, 1975): 85.

๓. ควรให้บทอ่านเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบขั้นสุดท้ายของการสื่อความหมายมากกว่าจะเป็นเครื่องมือสอนที่เพิ่มขึ้นมา
๔. ควรใช้การจำลองสถานการณ์ที่ผู้เรียนจะพบ เมื่อศึกษาแบบเรียนภาษาอังกฤษด้วยตนเอง เพื่อช่วยพัฒนาทักษะการอ่าน
๕. ควรใช้วิธีอภิปราย โดยผู้สอนต้องดึงความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนออกมาเป็นเครื่องมือสอน
๖. ควรให้มีการแปลได้ เมื่อเกี่ยวกับศัพท์บัญญัติ หรืออื่น ๆ ที่จำเป็น จะเห็นได้ว่า การผลิตแบบเรียนสำหรับภาษาอังกฤษเทคนิคในปัจจุบัน มีแนวโน้มที่จะให้ผู้เรียนเพิ่มความสามารถในการอ่านเอกสารทางวิชาชีพยาก ๆ ขึ้นไป เป็นเบื้องต้น และเพื่อเตรียมผู้เรียนให้ใช้ภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพในการเขียนเป็นประการต่อมา และแบบเรียนก็มีรากฐานมาจากการเลือกพฤติกรรมในการสื่อความหมายมากกว่าอยู่ที่องค์ประกอบทางภาษาคือ ไวยากรณ์และศัพท์

วิวัฒนาการในการสอนภาษาอังกฤษเทคนิค

การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศมีการเปลี่ยนแปลงวิธีสอนหลายครั้ง ในระหว่าง ค.ศ. ๑๙๔๐ - ๑๙๕๐ นิยมใช้วิธีสอนแบบแปลและอธิบายไวยากรณ์ (grammar-translation) ต่อมาก็หันไปใช้วิธีธรรมชาติ (direct method) แล้วก็เปลี่ยนมานิยมวิธี ฟัง-พูด (audio-lingual method) ซึ่งถือว่าภาษาคือนิสัย ต้องสร้างนิสัยของภาษาให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เปิดกระสวนประโยคหลาย ๆ ครั้ง โดยที่ผู้พูดไม่จำเป็นต้องเข้าใจความหมาย แต่ก็สามารถตอบโต้โดยอัตโนมัติ ในระหว่าง ค.ศ. ๑๙๖๐-๑๙๗๐ ก็มีการปรับปรุงให้การฝึกนี้มีความหมายโดยการสร้างสถานการณ์เพื่อให้รูปของภาษาและความหมายสัมพันธ์กัน และนับแต่ค.ศ. ๑๙๗๐ เป็นต้นมา การสอนภาษาก็หันไปเน้นการสื่อ

ความหมายและค่านึงถึงบทบาททางสังคมของผู้เรียน

โอเวนส์ (Owens) ให้ความเห็นว่า การสอนในปัจจุบันมุ่งที่ผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง คือแทนที่การสอนจะมีเป้าหมายใหญ่เรียน รูปและใช้รูปไววยากรณ์ต่าง ๆ ใดอย่างคล่องแคล่ว กลับไปมุ่งที่สนองความต้องการของผู้เรียนในอนาคตแทน ดังนั้นเนื้อหาวิชาจึงมุ่งให้สัมพันธ์กับแขนงวิชาชีพของนักศึกษามากกว่าจะยึดระบบไววยากรณ์ในภาษาโดยทั่วไป

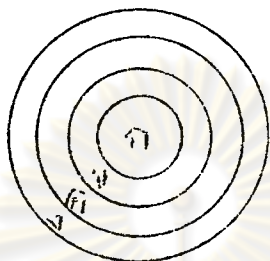
ในการสอนภาษานั้นต้องให้ผู้เรียนมีความเข้าใจว่าเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสื่อความหมายต่าง ๆ นั้น ทำหน้าที่อย่างไรไต่บาง เช่น 'Glass' ที่เขียนบนกล่องใส่ของจุดประสงค์ของผู้เขียนไม่ไต่หมายถึงสิ่งที่บรรจุอยู่ในกล่องว่าคืออะไร แต่จะเตือนให้ผู้ถือกล่องนั้นระวังแก้วแตกเมื่อถือกล่อง ดังนั้นคำว่า 'Glass' ก็แสดงวาทพหุติกรรม (Speech Acts or Communicative Acts or Rhetorical Acts) ในลักษณะการเตือน ฉะนั้น การจะเข้าใจรูปภาษาว่าส่งข่าวสารอะไร ก็ขึ้นอยู่กับตัวประกอบในคำพูด (Speech Event) หรือข้อความ (Discourse) ดังกล่าว มากกว่าจะขึ้นกับรหัสหรือรูปทางภาษา ใด ๆ หนึ่ง ทั้งรูปและวาทพหุติกรรมหรือหน้าที่ในการสื่อความหมายของภาษาก็มีความสัมพันธ์กัน รูปหลายรูปอาจใช้แสดงหน้าที่อย่างเดียวกันได้ ภาษาที่ใช้ในรูปคำถาม ประโยคบอกเล่า ประโยคคำสั่ง ก็อาจทำหน้าที่ "สั่ง" เหมือนกัน และขณะเดียวกัน รูปประโยคคำสั่งก็อาจทำหน้าที่ขอร้อง เสนอ ชักชวน สอน สั่ง ฯลฯ ได้หลายแบบ ฉะนั้น รูปเดียวกันอาจใช้แสดงหน้าที่ไต่หลายหน้าที่ ผู้สอนภาษาอังกฤษจึงไม่ควรสอนการใช้ภาษาแต่ในคาน "รูป" ของภาษา ซึ่งเป็นวิธีสอนที่ยึดหลักการสอนทางไววยากรณ์เพียงอย่างเดียว

^๑ Owens, *op. cit.*, p. 24.

ลีชและสวาร์ทวิก^๑ (Leech and Svartvik)
รูปโดยใช้รูปวงกลมซ้อนกันดังนี้

ได้เปรียบเทียบความหมายและ

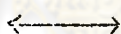

ประเภทของความหมาย

หน่วยที่แสดงรูปของภาษา

กลุ่ม ก.

ความคิดรวบยอด

คำ วลี อนุประโยค

กลุ่ม ข.

ข่าวสาร ข้อเท็จจริง

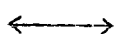

ประโยค

ความเชื่อ

กลุ่ม ค.

ความรู้สึก อารมณ์

ถ้อยคำ (utterance)

ทัศนคติ

กลุ่ม ง.

ความหมายในข้อความที่
ติดต่อกัน

ข้อความ รูปเรื่อง
(discourse, text)

^๑ Geoffrey Leech, and Jan Svartvik, A Communicative Grammar of English (London: Longman Group, 1975), pp. 12 - 13.

เครื่องหมายวงกลมที่ซ้อนกันอยู่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างชั้นต่าง ๆ ของความหมายและลำดับของหน่วยทางไวยากรณ์ที่คาบเกี่ยวกัน แต่ก็มีตัวประกอบอื่น ๆ มาเกี่ยวข้องกับควยอีก เช่น น้ำเสียง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการแสดงความหมายในกลุ่ม ข. ค. ง.

กลุ่ม ก. นั้น แสดงความหมายเบื้องต้น เช่น ตัวเลข เวลา ทิศทาง และท่าทีของประสบการณ์เกี่ยวกับโลก หน่วยโครงสร้างในระดับนี้จะเล็กกว่าประโยค

กลุ่ม ข. แสดงการสื่อความหมายซึ่งมีเหตุมีผล โดยเอาหมวด ก. มาเป็นเครื่องตัดสินขอมูล ซึ่งจะแสดงโดยใช้รูปประโยคบอกเล่า คำถาม-คำตอบ ยืนยัน-ปฏิเสธ

กลุ่ม ค. แสดงทัศนคติ อารมณ์ของผู้พูด ซึ่งภาษาสามารถควบคุมหรือมีผลต่อการกระทำและทัศนคติของผู้ฟัง การควบคุมท่าทีของการสื่อความหมายนี้ แสดงโดยวาทพฤติกรรม เช่น การสั่ง ขอร้อง แนะนำ และรูปโครงสร้างในระดับนี้คือ ถ้อยคำซึ่งอาจยาวหรือไม่ยาวเท่าประโยคก็ได้

กลุ่ม ง. รวมแง่การสื่อความหมายทั้งหมดเป็นการผสมของรูปเรื่องหรือข้อความทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าระดับประโยค เป็นขั้นที่ตองการจัดความคิดให้เป็นระบบระเบียบเรียงลำดับให้เชื่อมโยงกันเพื่อสื่อความ

จะเห็นได้ว่า แนวโน้มในการเรียนไวยากรณ์เปลี่ยนจากเดิมซึ่งถือว่าหน่วยพื้นฐานของภาษาที่นำมาใช้คือ "คำ" และหน่วยสูงสุดของระบบวากยสัมพันธ์คือ "ประโยค" มาสนใจความหมายมากกว่ารูป มุ่งสิ่งที่เรียกว่า "วาทพฤติกรรม" (Speech Acts) และหันมาสนใจหน่วยภาษาที่สูงกว่าระดับประโยคที่แสดงเนื้อหาว่างขึ้น เพราะเป็นข้อความที่ติดต่อกัน (text or connected discourse) ลำดับขั้นของการสื่อความหมายจึงมีลักษณะดังนี้

รูปเรื่องหรือข้อความ (text or discourse)

ประโยค (sentence)

อนุประโยค (clause)

วลี (phrase)

คำ (word)

หน่วยคำ (morpheme)

หน่วยเสียง (phoneme)

เสียง (distinctive features)

การมุ่งความสนใจภาษาที่ระดับข้อความก็เพราะนักภาษาร่วมกันว่า การพูด หรือเขียนของมนุษย์นั้นไม่ได้ทำเป็นประโยค แต่พูดหรือเขียนเป็นข้อความ การสนใจ เพียงระดับคำหรือประโยคก็เท่ากับตัดภาษาเป็นชิ้น ๆ จะสื่อความหมายไม่ได้ ด้วยเหตุนี้ จึงมีการเน้นความสัมพันธ์ระหว่างประโยค สนใจสัญญาณในภาษา คำการยะ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจความหมายของข้อความทั้งหมด ดังนั้นในปัจจุบันซึ่งกำลังมุ่งสอนภาษาอังกฤษเพื่อ วัตถุประสงค์เฉพาะ จึงหันไปใช้แนวทฤษฎีแบบวิเคราะห์ข้อความ (discourse Analysis) เป็นหลักแทน

เช็ง^๑ (Cheong) ได้แสดงวิวัฒนาการในการสอนภาษาอังกฤษเทคนิคไว้เป็น ตารางดังนี้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

^๑ Lee Kok Cheong, "Trends in the Linguistic Study of English for Science and Technology," in Teaching English for Science and Technology, ed. Jack C. Richards (Singapore: Singapore University Press, 1976), p.5.

ตารางที่ ๑ วิวัฒนาการในการสอนภาษาอังกฤษเทคนิค

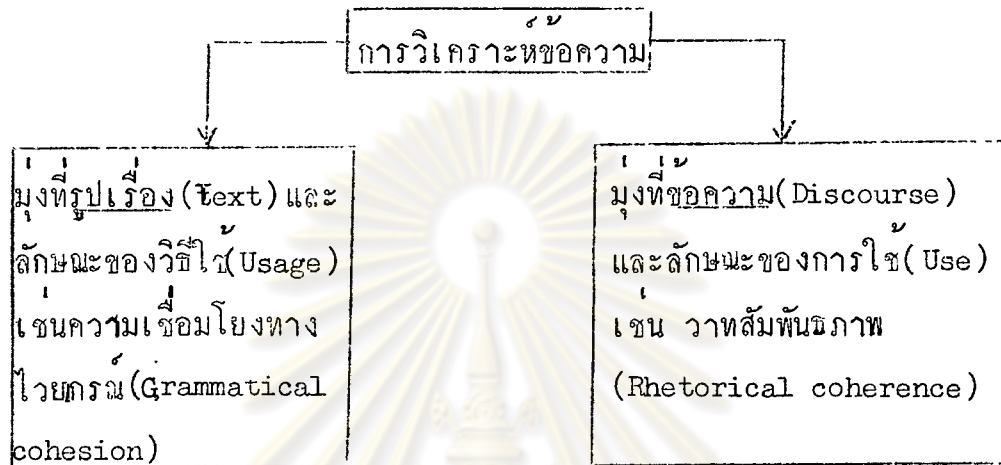
ระดับ	ตัวแปร	แนวคิด	แนวการสอน	ผู้สนับสนุน
ทั่วไป	สไตล์/ความมีเหตุผล	แบบฉบับทางวรรณคดี	แปลและวิจารณ์	ลีวีส์ (Leavis), แรพ-โพพอ (Rapoport), สโน (Snow) ฯลฯ
คำ	ศัพท์	ความหมายของศัพท์, โครงสร้าง	ความถี่ที่ปรากฏของคำ, โครงสร้างระดับคำ	ฮ็อกเบน (Hogben), เวสต์ (West), ฟลัด (Flood) ฯลฯ
วลี/ ประโยค	วากยสัมพันธ์	- โครงสร้าง - ไวยากรณ์ปริวรรต - ระบบ	- ความถี่ที่ปรากฏของกระสวนประโยค - ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเล็กและโครงสร้างผิว - โครงสร้างที่เป็นระบบ	- ซิมป์สัน (Simpson) บาร์เบอร์ (Barber) ฯลฯ - โคแวน (Cowan) ฯลฯ - ฮัคเคิลสตัน (Huddleston), สตรีเวนส์ (Stevens), กอปนิก (Gopnik) ฯลฯ
ระหว่าง ประโยค/ ย่อหน้า	โครงสร้างที่เป็น ความคิดรวบ ยอด	การวิเคราะห์ข้อความ	กฎการใช้/แบบแผนทางวาทะ(ความเชื่อมโยงทางไวยากรณ์และวาทสัมพันธ์ภาพ)	ฮาซีน (Hasan), วิดโดสัน (Widdowson), เซลิงเกอร์ (Selinker) โจนส์ (Jones), แมคคาย-เมาท์ฟอร์ด (Mackay-Mountford) ฯลฯ

การวิเคราะห์ข้อความ

เมานท์ฟอร์ด^๑ (Mountford) แยกองค์ประกอบของการวิเคราะห์ข้อความไว้

ดังนี้

เช็ง^๒ (Cheong) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การวิเคราะห์ข้อความนั้นต่างกับการวิเคราะห์รูปเรื่อง เพราะไม่ไ้ทำโดยการนับและบรรยายลักษณะทางภาษา แต่มุ่งสู่การบรรยายขอบข่ายความสัมพันธ์ทางภาษา ในระดับระหว่างประโยคและระดับย่อหน้า โดยต้องศึกษาอย่างมีระบบระเบียบเกี่ยวกับองค์ประกอบทางภาษา เช่น ตัวเชื่อม (connectives) ตัวอ้างอิงย้อนหลัง (anaphora) และตัวอ้างอิงสิ่งที่จะกล่าวถึงข้างหน้า (cataphora) ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะทำให้เกิดความเชื่อมโยงทางไวยากรณ์ (grammatical cohesion) และวาทพฤติกรรม (rhetorical acts) หนึ่ง วาทพฤติกรรมยังเป็นเครื่องชี้ลักษณะไวยากรณ์ที่จะเลือกใช้อีกด้วย ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อความจึงเน้นความสามารถของผู้อ่านที่จะต้องทำนาย ระดับ ร้อยพัน สิ่งวิเคราะห์และเชื่อมข่าวสารโดยใช้วิจารณญาณ

^๑ Mountford, *op. cit.*, p. 55.

^๒ Cheong, *op. cit.*, pp. 13 -14.

การวิเคราะห์ข้อความจึงช่วยให้เห็นว่า ระบบภาษานั้น ผู้ใช้ได้สร้างขึ้นให้สนองวัตถุประสงค์ของตนอย่างไรบ้าง โดยอาศัยการพิจารณาจากข้อมูลซึ่งยาวกว่าหนึ่งประโยค และความเชื่อมโยงที่ทำให้ประโยคเหล่านี้สัมพันธ์กัน จนสามารถถ่ายทอดความคิดออกมาได้

แนวคิดเบื้องหลังการวิเคราะห์ข้อความ

ในการวิเคราะห์ข้อความ ผู้สอนจะต้องเข้าใจแนวคิดและศัพท์บัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรวิเคราะห์ข้อความดังนี้

ก. รูปเรื่องและข้อความ

วิกโดสัน^๑ (Widdowson) ระบุว่า "รูปเรื่อง" (text) หมายถึงวิธีใช้ภาษาโดยคำนึงถึงรูปของภาษา มุ่งให้เห็นสถานะคานโครงสร้างและศัพท์ แต่ "ข้อความ" (discourse) นั้น มุ่งทางคานความหมายที่ภาษาสื่อออกมา อาจจะเป็นภาษาที่ประกอบด้วยคำพูดและไม่ใช้คำพูด (verbal and non-verbal modes) ตัวอย่างเช่น หลักความคิดและกรรมวิธีในวิชาเคมีจะถือเป็นเรื่องของข้อความซึ่งเทียบได้กับโครงสร้างเล็ก และลักษณะเฉพาะทางภาษาที่ใช้แสดงข้อความนั้น ก็ถือเป็นรูปเรื่องในวิชาเคมีซึ่งเทียบได้กับโครงสร้างผิว และส่วนหนึ่งของลักษณะภาษาก็สามารถแสดงออกด้วยแบบการสื่อสารที่ไม่ใช้ภาษาหนังสือ เช่น สูตร สัญลักษณ์ ตาราง ฯลฯ ได้ ซึ่งตามปกติแล้ว ไม่ว่าจะใช้ภาษาหนังสือของชาติใด ก็จะมีสิ่งเหล่านี้ เพราะถือเป็นลักษณะสากลที่ใช้แสดงความคิดและกรรมวิธีทางเคมี ภาษาอังกฤษที่ใช้ทางเทคโนโลยีก็เช่นกัน จะแสดง "ข้อความ" ซึ่งเป็นความคิดสากลทางคานเทคโนโลยีโดยเฉพาะ และลักษณะของภาษาที่สื่อความคิดดังกล่าวก็อาจประกอบด้วยเครื่องหมายและสัญลักษณ์ที่ไม่ใช้ภาษาหนังสือผสมอยู่กับภาษาหนังสือ ลักษณะของภาษาเหล่านี้ก็คือ "รูปเรื่อง" นั่นเอง

^๑ H. G. Widdowson, "An Approach to the Teaching of Scientific English Discourse," RELC Journal 5 (June 1974): 29-32.

แอลเลนและคอร์ดอร์^๑ (Allen and Corder) กล่าวว่า "รูปเรื่อง" เป็นประโยคหลาย ๆ ประโยคที่นำมาผูกติดกัน ส่วน "ข้อความ" เป็นความสัมพันธ์ระหว่างประโยคกับความหมายทางสังคม และพฤติกรรม

เมาท์ฟอร์ด^๒ (Mountford) อธิบายว่า "รูปเรื่อง" คือประโยคหลาย ๆ ประโยคที่นำมาเรียงลำดับกัน โดยใช้การเชื่อมโยงทั้งภายในประโยคและระหว่างประโยค เป็นคุณสมบัติทางภาษาศาสตร์ของข้อความ เป็นสิ่งที่ใช้ติดต่อกันระหว่างผู้รับและผู้ส่งข้อความ "ข้อความ" นั้น ก็คือคำพูดที่ใช้ในการสื่อสารถึงกล่าวและมีตัวประกอบต่าง ๆ ปรากฏชัดเจน เช่น ผู้ส่งข่าว ผู้รับข่าว ข่าว รหัส อาการที่ส่งข่าว ฯลฯ นอกจากนี้ยังหมายถึงชุดของพฤติกรรมที่โลกกำหนดไว้ว่า มนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้อความทางวิทยาศาสตร์นั้น หน้าที่เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการให้คำจำกัดความ การจัดหมวดหมู่ การบรรยาย การรายงาน การยืนยัน การสมมุติ การทำข่าว ฯลฯ ถือเป็นหน้าที่สำคัญ

ดังนั้นในการศึกษาข้อความจึงมี ๒ ระดับ คือ ศึกษาพฤติกรรมการสื่อความหมาย โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างประโยคกับถ้อยคำ และการศึกษาพฤติกรรมการสื่อความหมายย่อย ๆ ที่ถูกเชื่อมโยงเข้าเป็นหน่วยใหญ่เพื่อสื่อความหมายรวม

ข. ความผูกพันและความเชื่อมโยง

โดยที่ "รูปเรื่อง" ประกอบไปด้วยประโยคหลาย ๆ ประโยคติดต่อกัน ดังนั้นจึงต้องมีการผูกพันประโยคเหล่านี้เข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นบทความที่มีข้อความต่อเนื่องกัน.

^๑J.P.B. Allen and S. Pit Corder, eds., "Sociolinguistics and Language Teaching," in The Edinburgh Course in Applied Linguistics, vol.2 : Papers in Applied Linguistics (London : Oxford University Press, 1975), p. 200.

^๒Alan Mountford, "The Notion of Simplification and Its Relevance to Materials," in Teaching English for Science and Technology, ed. Jack C. Richards (Singapore : Singapore University Press, 1976), p. 146.

การผูกพันนี้เกิดจากลักษณะทางไวยากรณ์และกึ่งหนึ่ง เมานท์ฟอร์ด^๑ (Mountford) เรียกว่า "ความผูกพันในรูปเรื่อง" (textual cohesion) ตามอย่าง แอลเลนและวิกโคสัน (Allen and Widdowson) ซึ่งแบ่งผู้วิจัยกึ่งหนึ่ง ความผูกพันในรูปเรื่อง หมายถึงการเชื่อมวลี ประโยค ถ้อยคำ (utterances) และย่อหน้า เข้าด้วยกัน ซึ่งเป็น การผูกพันทางไวยากรณ์ และจะเกี่ยวข้องกับมีความเชื่อมโยงในข้อความ (discourse coherence) ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงข่าวสารที่คงการถ่ายทอด ลักษณะดังกล่าวจึงหมายถึง การเชื่อมทางวาทะ (rhetoric) อันเป็นความคิดที่แสดงอยู่ในรูปเรื่อง โดยใจ ตัวเชื่อมที่มีเหตุผลร่วมกัน (logical connectors)

ก. เครื่องผูกพันรูปเรื่องและเครื่องสัมพันธ์ความ

โอเวนส์^๒ (Owens) ซึ่งเน้นผู้วิจัยที่สนใจในเรื่องความผูกพันในรูปเรื่อง ได้ศึกษาการวิเคราะห์ข้อความของฮัลลiday (Halliday) และได้จัดประเภทของ เครื่องผูกพันรูปเรื่องไว้ดังนี้

๑. เครื่องผูกพันทางไวยากรณ์ แบ่งเป็นหน่วยอ้างอิง (reference), กำ แทน (substitution) การเว้นคำไว้ในฐานะที่เข้าใจ (ellipsis) และคำสันธาน (conjunction)

๒. เครื่องผูกพันทางศัพท์ แบ่งเป็นคำซ้ำ (repetition) และคำพ้องความหมาย (synonym) ซึ่งคำพ้องความหมายยังแบ่งย่อยเป็น คำที่มีความหมายเท่ากัน (synonym), คำที่มีความหมายกว้างและคำที่มีความหมายแคบ (superordinate eg. dwelling-hut), การเว้นคำไว้ในฐานะที่เข้าใจ (ellipsis) และคำสันธาน (conjunction)

เครื่องผูกพันดังกล่าว หากแสดงความสัมพันธ์ภายในระดับประโยค (intra-sentential) ก็จะต้องไม่เกี่ยวกับลักษณะที่ผูกพันรูปเรื่องแต่อย่างใด (non-cohesive) การจะแสดงความผูกพันรูปเรื่องใดนั้น จะต้องแสดงความสัมพันธ์ในระดับระหว่างประโยค (inter-sentential)

^๑Mountford, op.cit., p. 50.

^๒Owens, op.cit., p. 29.

ในด้านเครื่องหมายข้อความนั้นชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น Discourse Markers, Sequence Signals, Logical Connectors ฯลฯ (ดูรายการเครื่องหมายข้อความในภาคผนวก ง.) เครื่องหมายข้อความเหล่านี้เชื่อมโยงความหมาย โดยที่มิได้เกี่ยวกับโครงสร้างทางภาษา ทั้งนี้จึงอาจจะปรากฏอยู่ภายในประโยคหรือระหว่างประโยคก็ได้ วิชาวสุริยะ^๑ (Wijasuriya) ให้คำจำกัดความเครื่องหมายข้อความว่า อาจจะเป็นคำ วลี หรือประโยค ที่บอกให้รู้ว่าส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อความนั้นเป็นตัวอย่าง การอธิบาย การเรียบเรียงใหม่ การทวนซ้ำ ฯลฯ

แมคกายและเมาท์ฟอร์ด^๒ (Mackay and Mountford) สรุปว่า เครื่องหมายข้อความเป็นตัวบอกให้รู้หน้าที่ในการสื่อความหมายของประโยคหรือกลุ่มประโยคที่รวมกันขึ้นเป็นหน่วยข้อความ

ประมวลการสอนภาษาอังกฤษเทคนิค

นอสและรอดเจอร์ส^๓ (Noss and Rodgers) ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า ประมวลการสอนต้องมีอย่างน้อย ๒ องค์ประกอบ คือ วัตถุประสงค์ในการเรียนและความเฉพาะเจาะจงของเนื้อหา

---

^๑B.S. Wijasuriya, "The Occurrence of Discourse Markers and Inter-Sentence Connectives in University Lectures and their Place in the Testing and Teaching of Listening Comprehension in English as a Foreign Language." (Master's thesis, University of Manchester, 1971), quoted in Ronald Mackay and Alan Mountford, "Reading for Information," in Reading : Insights and Approaches, eds. Edward M. Anthony and Jack C. Richards (Singapore : Singapore University Press, 1976), p. 159.

^๒Mackay and Mountford, loc.cit.

^๓Richard B. Noss and Theodore S. Rodgers, "Does English for Special Purposes Imply a New Kind of Language Syllabus? in Curriculum Development and Syllabus Design for English Teaching, ed. Geoffrey H. Wilson (Singapore: Singapore University Press, 1976), p. 57.

การเขียน^๑ (Garcia) เสนอว่า ในการสร้างประมวลการสอนภาษาอังกฤษนั้น
จะตองรู้ว่า

๑. จะสอนอะไร โดยตองเขียนประวัติของวิชา (course description) และเป้าหมายทางการศึกษา ซึ่งอาจจะเขียนในรูปของจุดมุ่งหมายทางการศึกษา หรือจุดมุ่งหมายของวิชา

๒. จะสอนอย่างไร โดยระบุหัวข้อ กิจกรรม รวมทั้งเวลาที่กำหนดให้ และระบุแหล่งคนควาอ้างอิงของแต่ละหัวข้อ

๓. จะประเมินผลอย่างไร

แอลเลนและกอร์ดอร์^๒ (Allen and Corder) ให้ความเห็นว่า ประมวลการสอนภาษาควรมีลักษณะเป็นแบบเกลียว (spiral syllabus) ไม่ใช่แบบเส้นตรง (linear syllabus) กล่าวคือธรรมชาติของภาษานั้นสิ่งเดียวกันจะปรากฏซ้ำ ๆ อยู่ในภาษาเสมอ การเรียนภาษาก็ควรเป็นผ่านของเดียวกัน ผู้สอนตองให้ผู้เรียน รู้ลักษณะที่สำคัญทางภาษา และให้ผู้เรียนได้เวียนมาประสมสิ่งนั้นซ้ำ ๆ อีกภายหลัง โดยให้พบในข้อความต่าง ๆ กันไป จึงจะเป็นการเรียนรูภาษาที่ถูกตอง และเป็นธรรมชาติกว่ากระบวนการสอนแบบเส้นตรงที่สอนสิ่งใหม่ ๆ โดยอธิบายและฝึก แล้วอธิบายสิ่งใหม่ตอไป โดยไม่หวนกลับมาพูดถึงสิ่งเดิมอีก อันจะทำให้การเรีบบรูไม่ต่อเนื่องกันไป

---

^๑ Dolores G. Garcia, "Decisions and Variables in Curriculum Construction: Their Implications for Syllabus Design in English Language Teaching," in Curriculum Development and Syllabus Design for English Teaching, ed. Geoffrey H. Wilson (Singapore: Singapore University Press, 1976), pp. 18-19.

^๒ J.P.B. Allen and S. Pit Corder, eds., The Edinburgh Course in Applied Linguistics, vol. 3, ๒d ed.: Techniques in Applied Linguistics (London: Oxford University Press, 1975), pp. 19-20.

นอกจากนี้ประมวลการสอนควรระบุไว้ว่า

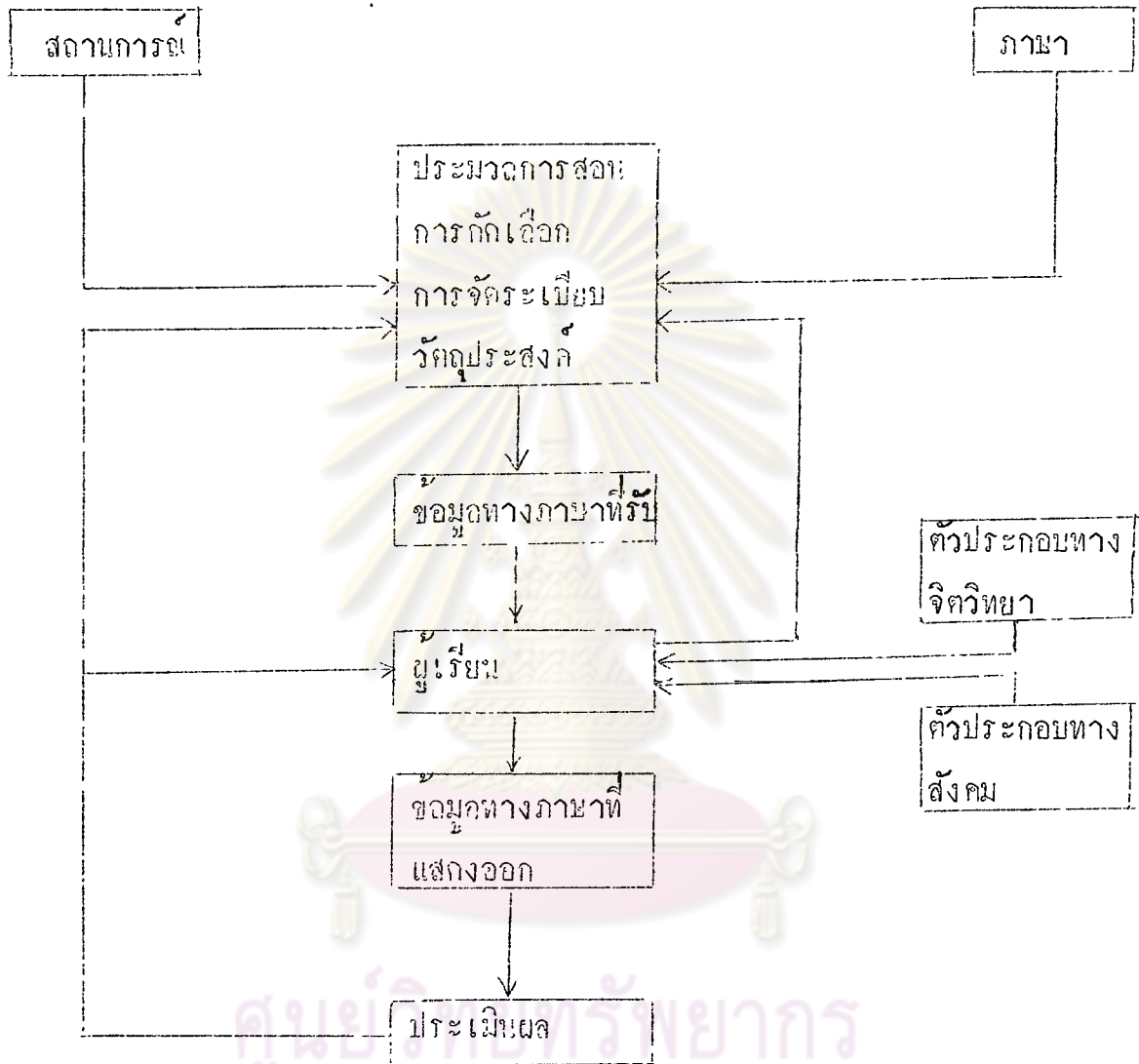
๑. ผู้เรียนต้องการในภาษาอังกฤษทำไม (communicative need)
๒. ผู้เรียนจะใ้ภาษาอังกฤษในสถานะใด (setting)
๓. ผู้เรียนใ้ภาษาอังกฤษจะติดต่อกับใคร (interaction)
๔. ภาษาอังกฤษจะถูกรับและส่งอย่างไร (medium, mode, channel)
๕. กิจกรรมที่สื่อความหมายแบบใดที่ผู้เรียนต้องเกี่ยวข้องกับ และเป็นไปในลักษณะ

ใด (communicative events and key)

ไวท์ (White) กล่าวว่า ประมวลการสอนเป็นเรื่องของระบบ ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงส่วนใดส่วนหนึ่งของระบบ ก็จะกระทบกระเทือนต่อองค์ประกอบอื่น ๆ ฉะนั้นจะต้องศึกษาสถานะแวดล้อม เช่น บุคลากร บุคคลที่จะเรียน หรือ ใ้ประโยชน์จากประมวลการสอน เวลา ปัจจุบันทางงบประมาณ แหล่งวัสดุ ฯลฯ จะต้องพิจารณาหน้าที่ของภาษาที่ตรงกับ ความสนใจของผู้เรียนและรูปของภาษาที่ใ้แสดงหน้าที่เหล่านั้นแล้วนำมาจัดระเบียบการนำเสนอ การฝึก เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน คือมาผลการเรียนของผู้เรียนหลังจากจบไปรณทร เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับ ไวท์ใ้โครงสร้างแผนภาพของระบบไวท์ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ ๑ ระยะเวลาการสอนในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของระบบ

วิวัฒนาการในการสร้างประมวลการสอนภาษาอังกฤษเทคนิค

ในช่วง ๕๐ ปีที่ผ่านมา มีการพัฒนาประมวลการสอนแบบต่าง ๆ หลายแบบ
 นอสและรอดเจอร์ส^๑ (Noss and Rodgers) สรุปว่ามี ๖ แบบด้วยกัน คือ

^๑Noss and Rodgers, *op. cit.*, pp. 57-62.

๑. ประมวลการสอนแบบวิธีการแปล (Translation Syllabus) ประมวลการสอนแบบนี้ระบุนักผู้ประสงค์ที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับสองภาษาคือ ภาษาแม่ของผู้เรียนและภาษาอังกฤษ ใหญ่เรียนแสดงว่ามีความสามารถในภาษาอังกฤษโดยการ เปลี่ยนตัวอย่างจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่

๒. ประมวลการสอนแบบวิธีการบรรยาย (Descriptive Syllabus) ประมวลการสอนแบบนี้มีวัตถุประสงค์จะวิเคราะห์และอธิบายเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ มากกว่าจะใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยตรง ผู้เรียนจะต้องแสดงความสามารถโดยการอธิบายในแง่ไวยากรณ์ โครงสร้าง หรือกลุ่มรูปแบบที่สัมพันธ์กัน หรือวิจารณ์ตัวอย่างภาษาอังกฤษ สำหรับลักษณะการเรียนเน้นเกี่ยวกับการเรียนวิชาเนื้อหา

๓. ประมวลการสอนแบบมีโครงสร้าง (Structural Syllabus) ประมวลการสอนแบบนี้แสดง เนื้อหาที่จะเรียนในรูปของการวิเคราะห์ไวยากรณ์ ผู้เรียนแสดงความสามารถโดยใช้และตอบโต้รูปไวยากรณ์ที่ปรากฏในเนื้อหาที่เรียน

๔. ประมวลการสอนแบบสร้างสถานการณ์ (Situational Syllabus) ประมวลการสอนแบบนี้เพิ่มความสำคัญให้แก่ผู้เรียนยิ่งขึ้น แต่ก็ยังยึดการสอนไวยากรณ์เป็นหลัก โดยนำเนื้อหาไวยากรณ์ที่จะสอนมาประยุกต์ให้เข้ากับสถานการณ์ที่กำหนด ที่คิดว่าน่าจะใช้ไวยากรณ์นั้น ๆ ผู้เรียนจะเรียนรู้การโต้ตอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เรียน

๕. ประมวลการสอนแบบยึดกิจกรรม (Communicative Syllabus) ประมวลการสอนแบบนี้มุ่งการแลกเปลี่ยนการสื่อความหมายมากกว่ารูปของภาษาหรือสถานการณ์ ยึดกิจกรรมเป็นศูนย์กลาง

๖. ประมวลการสอนแบบยึดจุดมุ่งหมายในการสื่อความ (Notional Syllabus or Semantic Syllabus) ประมวลการสอนแบบนี้เป็นแบบล่าสุด เป็นผลงานของคณะนิสิตออลยุโรป คอมมิเทที (Council of Europe Committee) คำว่า "notion" หมายถึงภาษาที่ผู้เรียนต้องใช้เพื่อสื่อความหมายในแต่ละสถานการณ์ วิลคินส์^๑ (Wilkins)

^๑D.A. Wilkins, Notional Syllabuses (London: Oxford University Press, 1976).

โดยนำความคิดนี้มาสร้างประมวลการสอนนั้น โดยยึดวัตถุประสงค์ของผู้เรียนในการใช้ภาษา เป็นสิ่งสำคัญแทนการยึดไวยากรณ์ และเน้นคำย่อบริบทและจุดมุ่งหมายของการสื่อความหมาย แล้วพิจารณาว่า จากเนื้อหาและจุดมุ่งหมายนั้น ๆ จะนำไปสื่อความหมายได้ในสถานการณ์จริงอย่างไร

ประมวลการสอนสามแบบแรกยึดไวยากรณ์เป็นหลัก (Grammatical Syllabus) หนังสือแบบเรียนส่วนใหญ่ก็แบ่งและแบ่งหน่วยของ เนื้อหาการสอนตามประมวลการสอนแบบ นี้ ข้อดีของประมวลการสอนแบบนี้คือ การแยกประเภทของภาษาตามไวยากรณ์ ทำให้สอนง่าย ผู้เรียนเข้าใจดีกว่ากำลังเรียนอะไร เพราะการสอนเป็นไปตามลำดับขั้นของโครงสร้างจากง่ายไปหายาก ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาซึ่งต้องการเรียนเนื้อหาจากวิชาต่าง ๆ จึงรู้สึกว่าการกำลังเรียนสิ่งที่มีความรู้ ทำให้รู้สึกเชื่อมั่นว่ามีความรู้ที่จะนำไปสอบพอเพียงในชั้น ผู้สอนเอง ก็สอนได้อย่างมีระเบียบ มีขั้นตอน สะดวกที่จะสอนไปที่ละหน่วยของภาษา โดยไม่ต้องใช้ความนึกคิดอะไรใหม่ ๆ มากนัก

ข้อเสียของประมวลการสอนแบบนี้ คือ

๑. การนำรูปประโยคที่มีโครงสร้างคล้ายกันมาสอนรวมกันนั้นผิดธรรมชาติ เพราะในการสื่อสารจริง ๆ ประโยคที่คล้ายกันในคันความหมายเท่านั้นจึงจะใช้ด้วยกันได้ และแทนกันได้ ส่วนประโยคที่คล้ายกันในคันโครงสร้างนั้น ไม่ได้เป็นเครื่องหมายว่ามีความหมายเหมือนกัน

๒. จุดมุ่งหมายของประมวลการสอนแบบนี้ มุ่งสอนทั้งระบบภาษา โดยไม่ได้คำนึงถึงข้อเท็จจริงที่ว่า หน่วยต่าง ๆ ในระบบไม่ได้มีประโยชน์เท่าเทียมกัน ผู้เรียนบางคนก็ไม่จำเป็นต้องรู้ทั้งระบบ

๓. การสอนโครงสร้างอย่างมีระบบระเบียบอาจลดแรงเร้าใจของผู้เรียนที่ต้องการเห็นผลทันทีจากการเรียน ผู้เรียนต้องเรียนโครงสร้างที่ซ้ำซากจากมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา ทำให้เบื่อเพราะเป็นวิชาการมากเกินไป ไม่สัมพันธ์กับการนำไปใช้ในวิชาชีพ

๔. การเน้นการสนทนาแบบของไวยากรณ์ ทำให้ไม่สนใจคำความหมาย ทำให้ขาดความสามารถในการสื่อความหมาย เพราะการเรียนรู้อโครงสร้างต่าง ๆ แล้วนำมา รวมกันนั้น ไม่ได้ทำให้ผู้เรียนใช้ภาษาสื่อความหมายได้อย่างเหมาะสมและโดยอัตโนมัติ

สำหรับประมวลการสอนแบบสร้างสถานการณ์ วิลกินส์ (Wilkins) วิจารณ์ว่า เป็นแบบที่สร้างสถานการณ์ขึ้นในโรงเรียน ไม่ใช่สถานการณ์ที่เป็นจริงในชีวิต ไม่ค่อยช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความเหมาะสมของรูปภาษาที่มีต่อเนื้อหาหรือจุดประสงค์ และรูปภาษาที่ฝึกก็ไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่กำหนดเสมอไป ดังนั้นประมวลการสอนแบบนี้จึงมีประโยชน์ในวงแคบ คือเฉพาะที่ผู้เรียนต้องการจะไขข้อสงสัยในสถานการณ์เดียวกัน เช่นสำหรับจุดประสงค์ที่จำกัดของบริการตามโรงแรม พนักงานรับโทรศัพท์ ฯลฯ แต่ผู้เรียนก็จะไม่อาจตอบโต้กับสิ่งที่อยู่นอกเหนือจากสถานการณ์ที่เรียนมาได้ เพราะสถานการณ์ที่สอนนั้น ยอมไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนเสมอไป และไม่อาจสอนได้ทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต

ข้อดีของประมวลการสอนแบบนี้อยู่ที่ว่าการสอนตามสถานการณ์สัมพันธ์กับผู้เรียน แต่ละกลุ่มนั้นทำให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนกับสิ่งที่จะนำไปใช้ จึงมีความกระตือรือร้นอยากเรียน

ส่วนประมวลการสอนแบบยึดกิจกรรมนั้น เน้นการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ แผนภาพ แผนภูมิ รูป ฯลฯ มาก บทเรียนจึงน่าสนใจ มีกิจกรรม และแบบฝึกหัดต่าง ๆ กัน นอกจากนี้ยังมุ่งให้ผู้เรียนใช้ภาษาสื่อสารได้ในชีวิตจริง จึงทำให้เราใญ่ผู้เรียนอย่างสูง แต่ก็มีข้อเสียคือต้องใช้เวลาและพลังงานจากผู้สอนและผู้เรียนมาก การที่ประมวลการสอนนี้ถือหลักว่าผู้เรียนจะต้องเรียนรู้โครงสร้างพื้นฐานในภาษาอย่างดีมาแล้ว เป็นการมองข้ามความจริง เพราะพื้นความรู้ของผู้เรียนย่อมไม่เท่ากัน อนึ่ง ถ้าผู้สอนไม่เตรียมบทเรียนอย่างดี และผู้เรียนในชั้นไม่กระตือรือร้น ไม่ตั้งใจร่วมมือ ก็จะทำให้ชั้นเรียนขาดระเบียบเสียงดัง ไม่นานผู้เรียนจะสามารถสรุปกฎจากสิ่งที่เรียนได้หรือไม่ ผู้เรียนจึงอาจได้รับเพียงภาษาที่ใช้ในการโต้ตอบชุดหนึ่ง ซึ่งเหมาะกับการสื่อความหมายในเรื่องนั้น ๆ เท่านั้น จึงน่าวิตกว่า ผู้เรียนจะเรียนพฤติกรรมที่คล้ายภาษามากกว่าเรียนภาษาจริง ๆ

สำหรับประมวลการสอนแบบยึดจุดมุ่งหมายในการสื่อความนั้น รวมรวมการสอนภาษาตามเนื้อหามากกว่ารูปของภาษาซึ่งมีส่วนก็คือ

๑. คำนึงถึงข้อเท็จจริงในการสื่อความหมายตั้งแต่ต้น มุ่งให้ผู้เรียนนำภาษาไปใช้ได้ตั้งแต่เริ่มเรียน

๒. ช่วยสร้างความสามารถในการสื่อความหมายให้แก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ในการเรียนภาษาเพราะจำเป็นได้ใจจริง

๓. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน เพราะต้องแสดงบทบาทสมมุติ (role-play) และผู้เรียนรู้ความหมายของคำพูดทุกคำที่พูด

ข้อเสียก็คือ อาจเกิดปัญหาในการตีความ เพราะบางข้อความอาจทำหน้าที่ได้หลายหน้าที่ เช่น Don't go อาจเป็นคำแนะนำ คำห้าม คำสั่ง ดังนั้นจึงต้องสอนประโยคหรือข้อความโดยใส่ไว้ในเนื้อเรื่อง นอกจากนี้ก็อาจเกิดปัญหาที่มาจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม เพราะในสถานะเดียวกัน ผู้คนที่มีความวัฒนธรรมต่างกันอาจใช้วาทพฤติกรรม (Speech Acts) ต่างกัน

ประมวลการสอนจึงเป็นเครื่องกำหนดวิธีการในการสอน ถ้าสอนแบบเน้นไวยากรณ์เป็นหลัก (grammatical approach) ก็จะตอบปัญหาว่า ผู้พูดใช้ภาษาในแง่ของความรู้อีกกี่ชนิดของตนออกมาอย่างไร ถ้าสอนแบบเน้นสถานการณ์เป็นหลัก (situational approach) ก็จะตอบปัญหาว่า ผู้เรียนต้องการใช้ภาษาที่เรียนไปแล้วนั้น เมื่อใด และที่ไหน แต่ถ้ายึดจุดมุ่งหมายในการสื่อความเป็นหลัก (notional approach) ก็จะตอบปัญหาว่าผู้เรียนต้องการอะไร ในการที่จะใช้ภาษาตีความสื่อความหมาย

ใน ค.ศ. ๑๙๖๔ เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในด้านประมวลการสอนอีกครั้งหนึ่ง เคอร์รี่ (Currie) โภภรรยาไว้ว่าในขณะที่ เดอะเคาน์ซิล ออฟ ยูโรป (The Council of Europe) มีการเคลื่อนไหวในการปรับปรุงการสอนโดยมุ่งการ

---

^๑William B. Currie, "European Syllabuses in English as a Foreign Language," Language Learning: A Journal of Applied Linguistics 25 (December 1975): 350-352.

เชื่อมโยงหน้าที่กับการสื่อความหมาย ความสนใจอีกด้านหนึ่งของยุโรป ก็เริ่มเคลื่อนจากประโยคไปสู่ถ้อยคำ (utterance) กล่าวคือ แคนดลิน (Candlin) ได้แสดงความสนใจที่จะนำข้อความ (discourse) เข้ามาร่วมในการสอนภาษาอังกฤษเทคนิค ข้อความจะกินความมากกว่าหน่วยภาษาที่เลือกไว้แสดงหน้าที่ในการสื่อความหมาย (notional categories) เพราะรวมโครงสร้างที่เสนอแนะและความหมายทางคำสันสกฤษภาษาศาสตร์ วาทะ หรือเรื่องขงข้อความ (rhetoric or discourse) นี้ มีอิทธิพลคำสันสกฤษภาษาศาสตร์ และการสื่อความหมายมากกว่าตัวภาษา จึงทำให้เกิดปัญหาว่า ภาษาอังกฤษเทคนิคจะต้องใช้ประมวลการสอนเฉพาะ เพื่อให้แตกต่างจากภาษาอังกฤษทั่วไปหรือไม่

นอสและรอกเจอร์ส^๑ (Noss and Rodgers) ตอบปัญหานี้ว่า ภาษาอังกฤษเทคนิคไม่ต้องการวิธีสอนแบบใหม่ ไม่ต้องการประมวลการสอนแบบใหม่ สิ่งใหม่ในภาษาอังกฤษเทคนิคก็คือ วิธีที่จะจำกัดความมุ่งหมายของประมวลการสอน และวิธีที่จะจำกัดลักษณะภาษาให้เหมาะกับควมมุ่งหมายเวลานั้น การจำกัดองค์แห่งภาษา (corpus) จะทำให้เกิดปัญหาคำสันสกฤษมากกว่าคำศัพท์เกี่ยวกับวิชากรู ทั้งสองเชื่อว่าควรต้องมีการวิเคราะห์หาความถี่ในการปรากฏของโครงสร้าง และกั้นหาคำร่าเรียนด้วย และได้พูดถึงจุดรวมของภาษาอังกฤษเทคนิคว่า อยู่ที่การใช้ภาษา นั่นคือ เรื่องของจุดมุ่งหมายในการสื่อความ (notional) และมีความโน้มเอียงไปทางการวิเคราะห์ข้อความ

ในรายงานการสัมมนาระดับภูมิภาคเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรและสร้างประมวลการสอนภาษาอังกฤษเทคนิคที่สิงคโปร์ (ค.ศ. ๑๙๗๕)^๒ ไคร์ของคูประกอบที่สำคัญของประมวลการสอนไว้ดังนี้

^๑Noss and Rodgers, op. cit., pp. 51-80.

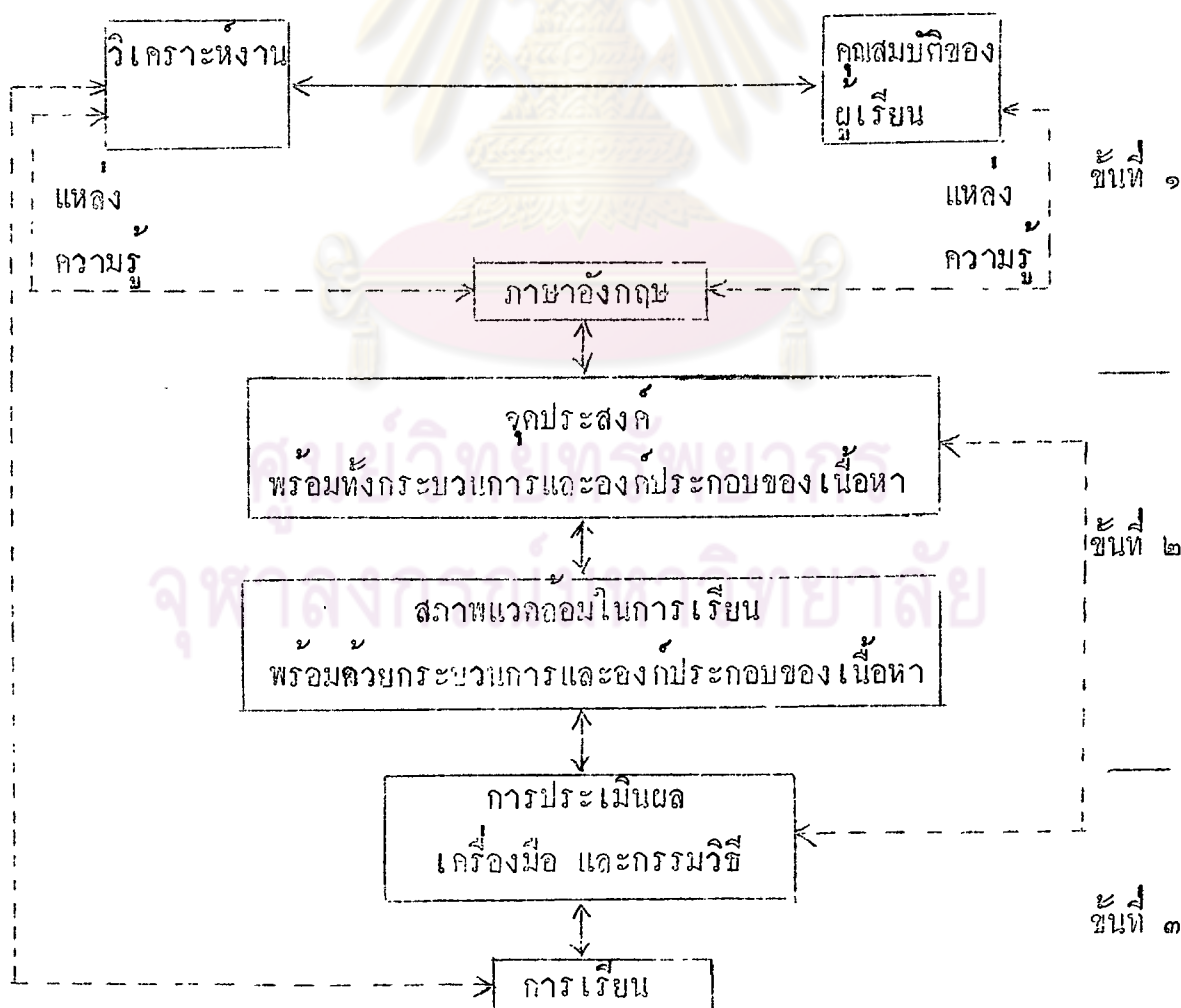
^๒SEAMEO Regional English Language Centre, Report of the Regional Seminar on Curriculum Development and Syllabus Design for English Teaching with some Focus on the Needs in Science, Technology, and Commerce (April 1975): 45-46.

๑. เป้าหมายและจุดประสงค์
๒. ประมวลอรรถกถาวิชา และคุณสมบัติของผู้เรียน
๓. วัตถุประสงค์ของผู้เรียน
๔. เนื้อหา และการกำหนดวิธีการ ซึ่งได้แก่อนุบายบทเรียน ตัวอย่างหน่วยบทเรียน วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการสอน วัสดุและแหล่งคนควา กิจกรรมการเรียน การสอน กำหนดเวลา และประเมินผล

ที่ประชุมกลุ่มย่อยซึ่งทำหน้าที่สร้างแบบตัวอย่างของประมวลการสอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะสำหรับสอนผู้เรียนที่เคยเรียนภาษาอังกฤษพื้นฐานมาแล้วประมาณ ๕ ปี ได้เสนอแบบตัวอย่างไว้ดังนี้

แผนภาพที่ ๒ แบบการสร้างประมวลการสอน

ผู้วิจัยเห็นว่าแบบประมวลการสอนซึ่งที่ประชุมกลุ่มได้เสนอแนะ มีลักษณะที่น่าจะ
ใช้เป็นแนวในการเขียนประมวลการสอนระดับ ปวส. สำหรับวิทยาลัยเทคนิคในประเท
ไทยได้ เพราะที่ประชุมได้จัดทำขึ้นให้สัมพันธ์กับความตองการ และสภาวะของประเทศ
แถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นี่เป็นความพยายามครั้งแรกขององคการเกี่ยวกับการ
สอนภาษาอังกฤษระดับภูมิภาคที่สนใจปัญหาการสอนภาษาอังกฤษเทคนิคในแถบนี้ และ
พยายามหาวิธีแก้ปัญหาและชี้แนวทางที่เหมาะสมสำหรับประเทศในแถบนี้โดยเฉพาะ

ซึ่งนี้ผู้วิจัยจึงจะยึดถือแบบตัวบ่งในการสร้างประมวลการสอน ซึ่งที่ประชุม
ดังกล่าวได้เสนอแนะไว้เป็นหลักในการสร้างประมวลการสอน โดยจะวิเคราะห์หาข้อมูล
ต่าง ๆ ซึ่งเป็นสภาวะการเรียนการสอนในระดับ ปวส. วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีว-
ศึกษาในปัจจุบัน เพื่อให้ประมวลการสอนที่สร้างขึ้นสนองความตองการของผู้เรียน

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีผู้คนกว่าวิจัยเกี่ยวกับการสอนอ่านและการสอนภาษาอังกฤษเทคนิค ทั้งในต่าง
ประเทศและในประเทศไทย ซึ่งอาจจะสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ในปี ค.ศ. ๑๙๗๐ บอร์มูท^๑ (Bormuth) ได้วิจัยเกี่ยวกับทักษะที่ผู้อ่านใช้ในการ
การแปลความหมายของลักษณะทางวากยสัมพันธ์ในแง่โครงสร้างของประโยค, หน่วยอ้างอิงถึงสิ่งทีกล่าวแล้ว (anaphora) และคำเชื่อมระหว่างประโยค (intersentence connection) โดยได้ทำการทดสอบกับนักเรียนที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ และพบว่า
นักเรียนเป็นจำนวนมากไม่สามารถเข้าใจลักษณะพื้นฐานของภาษาดังกล่าว ซึ่งใช้เป็นเครื่อง
บงความหมายของภาษา บอร์มูทได้สรุปว่า ความบกพร่องนี้เป็นตัวลดประสิทธิภาพในการ
เข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน

---

^๑J.R. Bormuth et al., "Children's Comprehension of Between- and Within-Sentence Syntactic Structures." Journal of Educational Psychology 61 (October 1970): 353-356.

ในปี ค.ศ. ๑๙๗๓ ซิม^๑ (Sim) รายงานผลการวิจัยไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง "ความผูกพันทางไวยากรณ์อังกฤษและการอ่านเพื่อความเข้าใจในระดับสูงของนักศึกษาชาวต่างประเทศ" ว่า ความรู้ความลึกซึ้งและการผูกพันของรูปเรื่องโดยเจาะหน่วยที่ใช้อ้างอิงถึงสิ่งที่กล่าวมาแล้วไปเมื่อเรื่อง (anaphora) รวมทั้งตัวเชื่อมโยงประโยค มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการอ่านของผู้เรียนชาวต่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญ

ในปี ค.ศ. ๑๙๗๕ แล็คสตรอม (Lackstrom) และคณะ^๒ แห่งมหาวิทยาลัยวอชิงตัน ได้เผยแพร่ผลการศึกษาวิจัยโครงสร้างในภาษาอังกฤษเทคนิคที่เป็นปัญหาสำคัญในหมู่นักศึกษาต่างชาติ โดยได้ทดลองใช้แม่แบบเรียนไวยากรณ์อังกฤษชื่อ Mastering American English แต่งโดยเฮเดน, พิลกริม และแฮกการ์ด (Hayden, Pilgrim, Haggard) สอนการไร้อากศ และหัวข้อไวยากรณ์ต่าง ๆ แก่นักศึกษาต่างชาติ ในคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยวอชิงตัน และพบว่า แม่แบบเรียนไวยากรณ์ดังกล่าวจะเป็นที่ยอมรับกันว่ามีค่ามาก แต่ทั้งคำอธิบายและแบบฝึกหัดก็ไม่สนองความประสงค์ของผู้เรียน เพราะประโยคที่ใช้ฝึกไม่มีเนื้อหาภาษาอังกฤษเทคนิค และหัวข้อไวยากรณ์ที่เรียน ก็ไม่สัมพันธ์กับความหมาย และเนื้อหาของบทเรียน เช่นมีการเน้นบุคคลมากกว่าสิ่งของ ซึ่งมีลักษณะของภาษาอังกฤษเทคนิคไม่ได้แยกแยะความแตกต่างของโครงสร้าง be+ed

^๑ D.D. Sim, "Grammatical Cohesion in English and Advanced Reading Comprehension for Overseas Students" (Master's thesis, University of Manchester, 1973).

^๒ John E. Lackstrom, Larry Selinker, and Louis P. Trimble, "Grammar and Technical English," The Art of TESOL, Selected Articles from the English Teaching Forum, Part Two (Washington, D.C., 1975), pp. 251-259.

ซึ่งอาจเป็นกรรมวาจก หรืออาจเป็นโครงสร้างที่บ่งสถานภาพซึ่งไม่มีการกระทำ^๑ (stative construction) ก็ได้ ฯลฯ คณะผู้วิจัยยืนยันว่าโครงสร้างที่บ่งสถานภาพ จะปรากฏในภาษาอังกฤษเทคนิคมากกว่าโครงสร้างกรรมวาจก (passive) และโครงสร้างว่า การอธิบายไวยากรณ์เป็นประโยคและการแยกสอนไวยากรณ์เป็นเรื่อง ๆ นั้น ไม่พอเพียงสำหรับนักศึกษาวิศวกรรม เพราะไถ่ละเอียดขององค์ประกอบสำคัญ ๆ ในเนื้อความทางภาษาอังกฤษเทคนิค ซึ่งจำเป็นที่นักศึกษาจะต้องเรียนรู้ เพื่อให้เข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านทั้งหมด คณะผู้วิจัยย้ำว่าไวยากรณ์นั้นต้องสัมพันธ์กับเนื้อความและเทคนิคของการรวบรวมถ้อยคำ รวมทั้งสไตล์ของผู้ใช้ภาษาซึ่งเรียกว่า วาทะ (rhetoric)

ในปี ค.ศ. ๑๙๗๕ เมานท์ฟอร์ด^๒ (Mountford) ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อความ (discourse analysis) และการคิดแปลบทอ่านสำหรับภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในชั้นเรียน เมานท์ฟอร์ดได้โต้เถียงคิดว่า การวิเคราะห์ข้อความมีประโยชน์อย่างยิ่งในการสอนอ่าน และเสนอแนะให้นำไปใช้กับนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเทคนิค เพื่อเป็นเครื่องช่วยใหบทอ่านง่ายต่อการเข้าใจยิ่งขึ้น

---

^๑ โครงสร้างที่บ่งสถานภาพไม่มีการกระทำ หมายถึงโครงสร้างของกริยาวิเศษณ์ที่แสดงสถานะ แต่ไม่ได้แสดงการกระทำ ไม่อาจเกิดในสถานะกำลังกระทำอยู่ (progressive aspect) เช่นกริยา think, own, understand, belong, consist, depend, equal, fit, have, include, involve, lack, matter, require, tend, become, need, ตัวอย่างเช่น High carbon steel is known as tool steel. หรือ For this operation a knowledge of geometry is required.

^๒ Mountford, loc. cit.

ในปีเดียวกัน ตัน ซัน ยี^๑ (Tan San Yee) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องสัญญาณทางภาษา ซึ่งมีประโยชน์ในการช่วยบอกหน้าที่ในการสื่อความหมายของข้อความ ตัน ซัน ยี ได้วิเคราะห์แบบเรียนทางเทคโนโลยี ๘ เล่ม รวบรวมสัญญาณได้ ๑๔๔ ตัว แล้วยแบ่งเป็น ๑๖ หมวด ตามความหมาย ได้แก่ หมวดที่ใจเป็นตัวอย่าง, เพิ่มข้อมูล, อธิบาย, เปรียบเทียบ, เปลี่ยนแปลง, เหตุผล, ผลสืบเนื่อง, จุดประสงค์, ความขัดแย้ง, เวลา, เปรียบต่าง, เงื่อนไข, คำอ้างอิงข้อความที่กล่าวแล้ว, ประพันธ์สรรพนาม, สรุปผล และ เบ็ดเตล็ด

ในปีต่อมา เซลิงเกอร์ และทริมเบิล^๒ (Selinker and Louis Trimble) แห่งมหาวิทยาลัยวอชิงตันได้เผยแพร่ผลการศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะของภาษาอังกฤษเทคนิคเพื่อจัดหลักสูตรสำหรับนักศึกษาต่างประเทศในแขนงวิทยาศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวาทพฤติกรรมและไวยากรณ์ในภาษาอังกฤษเทคนิค สิ่งที่ทั้งสองสนใจก็คือ การเลือกใช้กาล ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อโครงสร้างผิวในภาษาอังกฤษเทคนิคอย่างมาก และได้สรุปผลการค้นคว้าว่า การเลือกใช้กาลนั้นมิได้ขึ้นกับเวลา แต่ขึ้นกับวาทพฤติกรรมของข้อความทั้งหมด

ในปี ค.ศ. ๑๙๗๗ ออดเด็น^๓ (Odden) ได้วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรูปของโครงสร้าง และความคุ้นเคยในเนื้อหาของบทอ่าน โดยทดลองกับนักเรียนเกรด ๔ ผลปรากฏว่า ความคุ้นเคยกับเนื้อหาจะช่วยผู้อ่านทั้งที่เก่งและอ่อนในการอ่านให้เข้าใจเนื้อเรื่อง ได้ดีขึ้น

^๑Christine Tan San Yee, "Sequence Signals in Technical English," RELC Journal 6 (December 1975) 64-101.

^๒Larry Selinker and Louis Trimble, "Scientific and Technical Writing: The Choice of Tense," English Teaching Forum 16 (October 1976): 22-26.

^๓Eleanor R. Odden, "The Relation Between Syntactic Form and Familiarity of Content to Reading Comprehension," Dissertation Abstracts International 38 (October 1977): 2094-A.

สำหรับในประเทศไทยนี้ ในปัจจุบันสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษากำลังให้ความสนใจกับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ได้มีการจัดสัมมนาโดยสถาบันศูนย์ภาษาอังกฤษ เพื่อแนะนำการสอนภาษาอังกฤษเทคนิคชั้น ๒ ครั้ง ก่อตั้งเชียงใหม่ (พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๗) และที่กรุงเทพฯ (พฤษภาคม-มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๘)^๑ แต่ในด้านการศึกษา และวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเทคนิคเท่าที่ผ่านมาแล้วนั้น ยังมีน้อยมากเท่าที่ปรากฏอยู่บ้างมีดังนี้ คือ

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ขนิษฐา กริมทา^๒ ได้สำรวจความคิดเห็นของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ ๒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษเทคนิคว่า นิสิตพอใจเนื้อหาวิชาที่จัดสอนเพราะใกล้เคียงกับเนื้อหาวิชาทางวิศวกรรมที่กำลังเรียนอยู่ และเป็นประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากการอ่านหนังสือค้นคว้า สำหรับทักษะในการเรียนภาษาอังกฤษที่นิสิตใช้ใกล้ที่สุดคือทักษะในการอ่าน ส่วนทักษะที่เป็นปัญหามากที่สุดคือทักษะในการพูด นอกจากนี้ นิสิตส่วนใหญ่ต้องการให้เน้นทักษะการอ่าน เพราะเป็นประโยชน์ในการค้นหาความรู้เพิ่มเติม

ในปีเดียวกัน อำไพวรรณ สรรพช่าง^๓ ได้ศึกษาสัมฤทธิ์ผลในการเรียนโครงสร้างไวยากรณ์อังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้า สายอาชีพ พบว่าผลสัมฤทธิ์ในการ

^๑ กานดา กี่ตะจิตต์, "การสอนภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา," ภาษาสังสรรค์ ๖ (ตุลาคม ๒๕๑๕): ๒๓๘.

^๒ ขนิษฐา กริมทา, "ความคิดเห็นของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ ๒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษเทคนิค" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิศวกรรมศึกษา คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕), หน้า ๓-๕.

^๓ อำไพวรรณ สรรพช่าง, "สัมฤทธิ์ผลในการเรียนโครงสร้างไวยากรณ์อังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้า สายอาชีพ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕).

เรียนโครงสร้างไวยากรณ์ของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ และสัมฤทธิ์ผลในการเรียนขึ้นอยู่กับ
ทัศนคติของนักเรียน นักเรียนที่ชอบวิชาภาษาอังกฤษมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนโครงสร้าง
ไวยากรณ์อังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ไม่ชอบวิชาภาษาอังกฤษ

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ รัชสี จันทรมงคล^๑ ได้สำรวจโครงสร้างไวยากรณ์จากหลัก
สูตรแบบเรียนภาษาอังกฤษเทคนิคที่เป็นปัญหาในการใช้ของนักเรียน ม.ศ. ๔ พบโครง-
สร้างที่เป็นปัญหา เรียงตามลำดับดังนี้ คือ verb patterns; use of modals; objective
relative pronouns; embedded questions; accord of subjects and verbs;
passive voice; nouns and verbs used as adjectives; use of some verbs;
gerund; pronouns; use of some connections; quantity words; articles,
no articles; prepositions; use of some adverbs

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ประกายศรี โขสูงเนิน^๒ วิเคราะห์โครงสร้างของประโยค
และวลีภาษาอังกฤษในตำราวิศวกรรมศาสตร์จำนวน ๑๐,๐๐๐ ประโยคจาก Singer's
Strength of Materials และ Timoshenko and Young's Elements of Strength
of Materials ผลการวิจัยสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอน เตรียมและปรับปรุง
หลักสูตรภาษาอังกฤษเทคนิคทั้งในระดับ ปวส. และระดับปริญญาตรีได้ สำหรับผลการ

---

^๑ รัชสี จันทรมงคล, "แบบฝึกหัดเสริมแบบเรียนภาษาอังกฤษเทคนิค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทภาค ๑ แผนกวิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ บัณฑิต-
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓), หน้า ๑๕๕.

^๒ ประกายศรี โขสูงเนิน, "การศึกษาโครงสร้างของประโยคและวลีภาษา
อังกฤษในตำราวิศวกรรมศาสตร์ Strength of Materials โดย F.L. Singer
และ Elements of Strength of Materials โดย S. Timoshenko และ D.H.
Young" (ปริญญาโทบริหารศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
๒๕๑๔).

วิเคราะห์โครงสร้างปรากฏว่า โครงสร้างเอกพจน์ประโยคที่มีความถี่ในการปรากฏสูงสุด

๔ อันดับแรกคือ (1) S $\rightarrow$ Nom₁ + V-t + Nom₂, (2) S $\rightarrow$ Passive Voice ของขอ (1), (3) S $\rightarrow$ Nom₁ + V-be + Nom₂, (4) S $\rightarrow$ Nom + V-be + Adj

. คำประโยคชั้นรองปรากฏว่า เป็นแบบสังกประโยครอยละ ๗๒.๔๘ เป็นแบบเอกพจน์ประโยครอยละ ๒๑.๘๖

นามวลีแบบที่มีความถี่ปรากฏสูงสุด ๔ อันดับแรกคือ (1) NP $\rightarrow$ D + N, (2) NP $\rightarrow$ (D)(Adj)N + prep. + (D)(Adj)N, (3) NP $\rightarrow$ (D)Adj + N, (4) NP $\rightarrow$ (D)N + N

กริยาวลีที่มีความถี่ในการปรากฏสูงสุด ๔ อันดับแรกคือ (1) VP $\rightarrow$ V-t + Nom, (2) VP $\rightarrow$ Passive Voice ของขอ (1), (3) VP $\rightarrow$ V-be + Nom, (4) VP $\rightarrow$ V-be + Adj

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย